

Koliko bodo znašale okrajne doklade za prihodnje leto, se bo sklenilo v bodoči seji.

Državni zbor.

Dunaj, 1. dec. 1903.

Poslanca Stein in Fresl.

Poslanec Stein spada k vsenemškim, Fresl h češkim radikalnim poslancem. Pri neki priliki je imenoval pretekli četrtlet Stein Fresla javno v zbornici: tata, češ, »ti si vkradel v Belemgradu uro«. V slučaju, da razžali v zbornici poslanec drugega poslanca, ima razžaljeni pravico, zahtevati od zborničnega predsednika, da skliče takojimeno »grajalni odsek«. Grajalni odsek preišče vso zadevo ter predlaga zbornici, naj se razžaljavcu izreče graja, če najde, da je bil njegov izraz graje vreden. Vsa zbornica je razdeljena po žrebu v 9 oddelkov; vsak oddelek izvoli v grajalni odsek po enega uda. Odsek si izbere predsednika in poročevalca o vsej zadevi. V tem slučaju je bil v poročevalca izvoljen dr. Ploj, ki je v imenu odseka nasvetoval, naj zbornica izreče grajo poslancu Steinu, kar se je tudi zgodilo. V razpravi je trdil Fresl, da sploh ni bilo mogoče iz kraljeve palače v Belemgradu, kamor se je bil Fresl po umoru kralja Aleksandra in kraljice Druge podal, kakšno stvar odnesti. Stein pa je zahteval, naj se pokličejo priče iz Belegrada, ki so to res videle. Zdej, ko se je bila graja že izrekla Freslu, prinašajo časniki iz Freslrovega lista, v katerem je ob svojem času sam pripovedoval, da je nekatere stvari vzel iz konaka (kraljeva palača) za spomin, kakor kosček razbitih šip, svinčnik itd. Mogoče, da pride stvar še enkrat pred zbornico.

Koroški Slovenci.

Dva slovenska poslanci, dr. Ploj in dr. Ferjančič sta zadnje dni popisovala v zbornici nepošteno postopanje sodišča na Koroškem proti Slovencem. Očvetniku v Celovcu, dr. Brejcu, se ni dovolilo, da bi smel svoje slovenske stranke zagovarjati v slovenskem jeziku. Ministrski predsednik, dr. Körber, je na to odgovoril, da je na Koroškem bil do sedaj mir med Slovenci in Nemci in vlada se ne bo udala hujskanju odvetnika, ki je poslan na Koroško, da tam dela nemir. Slovenski poslanci so javno izrazili svojo veliko neveljo radi takega besedičenja ministrskega predsednika, ki vodi tudi pravosodno ministrstvo. Precej drugi dan, ko je Körber spregovoril te zaničljive besede, so došli na Dunaj zastopniki koroških Slovencev: dr. Brejc, poslanec Grafenauer, župnik Ražun, dr. Janetič, kmetje Majer, Božič in Kobentar. V

imenu »Slovan. zveze« sta sprejela koroške odposlance gg. dr. Ploj in Povše ter jih peljala pred načelnike raznih slovanskih klubov. Ti so obljubili, da se hočejo za pravice koroških Slovencev potegniti. Sprejeti so bili Korošci od predsednika čeških poslancev, od predsednika čeških veleposestnikov in od viteza Javorskega, načelnika poljskega kluba. Tudi ministrski predsednik, dr. Körber, sam je sprejel deputacijo. Začetkoma se je obnašal precej odurno, a ko se mu je razložila vsa krivica, se ja dal nekoliko omehčati ter obljubil, da bo dal preiskati vso zadevo. Dr. Brejca ni bilo pri tem sprejemu; pa dr. Körber sam ga je povabil, naj pride dan pozneje k njemu, kar se je tudi zgodilo.

V četrtlet zvečer se je zbralo več slovenskih, rusinskih in čeških poslancev pri skupni večerji, kamor so došli tudi koroški Slovenci. Navzoči so bili razun zgoraj imenovanih izmed slovenskih poslancev gg.: dr. Ploj, dr. Žitnik, Povše, Pogačnik, Berks, Pfalter, Žičkar, Gregorčič; izmed rusinskih: Pihuljak, Barwinsky, Dlužansky; izmed čeških: dr. Koudela, dr. Stojan in Seifert. Od vseh strani se je izražala želja, naj se spremenijo nestrpne razmere na Koroškem. Navzoč je bil tudi prejšnji drž. poslanec g. Vencajz.

Dr. Deršata

je v torek 1. decembra izrekel svoje zadovoljstvo z besedami dr. Körberja zastran koroških Slovencev. Ker je dr. Ferjančič očital v svojem govoru, da so nemški orožniki in nemški preiskovalni sodniki zakrivali, da je bil Bratuša po krivem obsojen k smrti, je temu oporekal dr. Deršata, češ, da je bil sodni dvor, ki je vodil porotno obravnavo proti Bratuši, sestavljen večinoma iz slovenskih sodnikov.

Proti dr. Deršati

je povzel besedo češki poslanec dr. Stransky, ki je ostro prijel dr. Körberja radi njegovih žaljivih besed proti dr. Brejcu. Dr. Brejc ni hujskal na Koroškem, temveč le zahteval to, kar se je do sedaj na Koroškem vedno godilo, namreč, da se pri sodišču s slovensko stranko obravnava tudi slovenski. Stranka mora sama slišati, da njeni zastopnik tako govori, kakor ga je ona podučila.

Ob koncu obravnave je g. dr. Ploj popravljal nekatere trditve dr. Deršate. Dr. Deršata je trdil, da zahtevamo Slovenci na Spodnjem Štajerskem in Koroškem le slovenske uradnike. Temu ni tako; mi zahtevamo take, ki so popolnoma zmožni slovenskega jezika. Dr. Deršata je trdil, da slovenskih prošnikov za sodnijske službe sploh ni. Temu ugovarja dr. Ploj: »Ker slovenski uradniki

ne dobijo boljše službe, rajše izstopijo iz državne službe.« Dr. Deršata je dejal, da je slovenski sodnijski jezik nerazumljiv. Stvar je pa taka, da so tehnični izrazi nemškega jezika nerazumljivi tudi nemškemu ljudstvu. Zastran slovenskih kurzov za nemške uradnike je dejal dr. Ploj, da so se ti kurzi pokazali za ničvredne, ker uradniki iz teh kurzov sami priznajo, da se niso v njih slovenščine toliko naučili, da bi mogli v njej obravnavati. Ker je trdil dr. Deršata, da dr. Brejc kali mir na Koroškem, je odgovoril dr. Ploj: dr. Brejc le varuje pravice koroških Slovencev; mir kalijo tisti, ki Slovencem pridržujejo njihove pravice. — S tem se je končala razprava o govoru dr. Körberja. Ker Čehi ne pripuščajo, da bi se vršila obravnava o proračunu za l. 1904, se bo državni zbor v kratkem odgodil.

Politični ogled.

Nesramen odgovor ministrskega predsednika. V seji državne zbornice dne 25. m. m. je odgovarjal ministrski predsednik in vodja pravosodnega ministrstva dr. Körber med drugim tudi na govor slovenskega poslanca dr. Ploja radi sodnih razmer na Koroškem. Izjavil je: »Tam (na Koroškem) je večina prebivalstva nemška in je dozdej živela v najlepšem miru s slovensko manjšino. Tudi tam (na Koroškem) čuva vlada, vzlic vsem govoricam, da se ne kršijo jezikovne postave. Toda pred agitatorjem, ki si je postavil nalogo, na Koroškem med narodnostmi mir kaliti, se vlada ne more uklopiti.« Tako je govoril mož, katerega je vlada postavila najvišjim uradnikom, da čuva pravice vseh narodnosti! Zato, da dr. Brejc zahteva, naj se s slovenskimi strankami slovenski obravnava, zato ga imenuje ta človek na ministrskem stolu agitatorja, ki kali mir med narodom. Bolj nesramno in krivično ne more govoriti niti najbolj zagrizen nemškutar. Da ni takrat slovenskim poslancem vskipela jeza, ko so slišali te besede, nam je neresumljivo. Kako so mogli tako nečuvno razžaljenje vtakniti v žep? Ali imamo mi Slovenci zato zastopnike v državnem zboru, da nas lahko vsak minister žali?! Odgovor slovenskih poslancev je samo obstrukcija, dokler ne zleti minister raz svojega stola. Ko je minister te besede spregovoril, ne bi smeli dopustiti slov. poslanci ministru niti besedice več spregovoriti, dokler ne prekliče te za slovenski narod skrajno razžaljene besede. Daljno govorjenje naj bi mu bili zabranili s kakršnimi

»Glej, Roza, ne smeš biti taka«, potolaži jo starček. »Jaz ne morem za to, da moj slab želodec ne prenese žgankov.«

»Tobak vam pa ne škodi, ko celi dan palite?« vpraša ga žena porogljivo.

»Nikar se ne huduj, ali naj na stare dni opustim to betvico kajenja?«

»Naredite kar hočete, samo meni dajte mir ter me ne nadlegujte z jedjo!«

»Kaj pa kisl mleko — — —?«

»Ne dobite! Nimam časa zaradi vas letati v klet po mleko. Kmalu pridejo ljudje s travnikov in hočejo jesti. Komur ta obed ne diši, pa naj pusti!«

Nato prime za škař, si ga vzdigne na glavo ter odhiti v kuhinjo. Stari je žalostno povsili glavo ter molčal. Šel je v svojo izgovorjeno sobico, se vsedel k oknu ter gledal žalostno na dvorišče. V spomin so mu prišli prošli dnevi, kako je bilo takrat še veselo, ko je on gospodaril s svojo rajno ženo na tem posestvu. Z veseljem je vse izročil svojemu sinu, da bi živel v miru po svojem trudopolnem življenju. Veroval je na otroško ljubezen in hvaležnost ter upal, da bo preživel svoje stare dni v miru. Kmalu po sinovi gostiji je umrla stara Karingarca. Nji gre zdaj dobro; zunaj spi na pokopališču in ni se ji treba jeziti nad nehvaležnostjo lastnega sina.

Vsaj sin ni tako slab človek, če bi ga njegova žena z vednim zbadanjem in porogljivimi opaskami ne hujskala proti očetu. Mlada Karingarca je bila znana v celi vasi kot jezična ženska, vse se je je balo zaradi njenega ostrega jezika. Vrhtega je bila tako skopa, da ji je bilo žal za vsak grizljaj, katerega je zavžil stari. Lahko si torej mislimo, kako se je godilo staremu v tej hiši. Toda tiho je prenašal vse in namesto, da bi se pri drugih ljudeh pritoževal, je še celo prikrival njiju surovo obnašanje nasproti njemu. Medtem ko nista imela mlada niti najmanjšega čuta sramu zaradi njiju postopanja, se je stari sramoval, sramoto mladih trobiti v svet.

V tem so se odprla vrata v sobico in vstopila je dekla, ki je ravnokar došla s polja. V majhni skledici je prinesla prežgano juho in žgance, katere je postavila na mizo pred starčka, želeč mu dober tek.

»Bodi tako prijazna, Neža, in prinesi mi malo sveže vode od studenca«, poprosi jo stari. »Veš, jaz že ne morem več vlačiti vode iz globokega studenca.«

»Zakaj pa ne, oče, saj to lahko in rada storim«, odgovori mu prijazno deklica ter vzame z mize prazen vrč. Hitro steče čez dvorišče ter ga napolni s svežo vodo, nakar se hitro vrne v sobico. »Tako, to vam bode pogasilo žejo«, reče prijazno.

Ta trenutek zakriči v vezi mlada kmetica: »Neža, kje pa tičiš tako dolgo? Ali sem te vzela v službo zase ali za druge ljudi?«

Še nekoliko enakih je morala poslušati dekla zunaj, ki so bile bolj namenjene staremu kakor pa nji. Mirno je poslušal starček to obrekovanje, stisnil je ustnice in požrl grenkobo, katera mu je silila iz prsi. Povžil je nekoliko žlic juhe, toda ni mu dišalo po tem nastopu. Porinil je skledico od sebe ter odložil obrabljeno žlico.

Kake pol ure je slonil starček ob mizi, zatopljen v žalostne misli, ko vstopi v sobo njegov najboljši prijatelj, posestnik Zarnik, ki je bil pred kakim pol letom izvoljen za župana v vasi. Bil je to precej prileten mož, toda še vedno krepke in trdne postave.

Zelo se je začudil stari Karinger, ko je dobil tako nepričakovan obisk. Prisrčno mu je odzdravil ter mu podal roko, reši: »Bog daj, župan! To je pa nenavaden obisk! Kaj te je pa privedlo k meni?«

Župan, ki je bil dobro poučen o družbinskih razmerah svojega prijatelja, in ki ni mogel zaradi tega trpeti mlada, je rekel smejljaje: »Lahko si misliš, da moram imeti poseben vzrok, da pridem v to hišo, katere se sicer najrajši daleč izognem. Prinesem ti namreč neko veselo novico!«

(Dalje prihodnjič.)